

Vaccineren op maat

Wat is het ideale vaccinatiemoment?

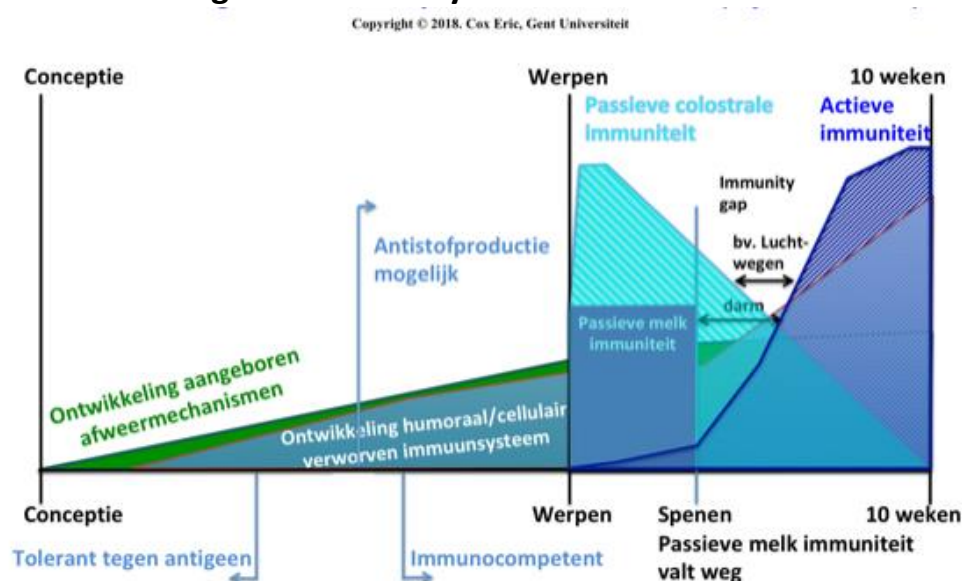
Voor het bepalen van **het ideale vaccinatiemoment** is het belangrijk dat u de verschillende **succesfactoren van een enting** in beeld heeft. De **opbouw van het immuunsysteem begint al voor de geboorte en kunt u versterken met (vroeg) vaccinatie**. Stel uzelf de vraag: wat is uw beoogde vaccinatie doel, op welk moment bestaat de kans op een nieuwe infectie en wanneer hebben uw biggen dus bescherming nodig?

Bij geboorte immuunsysteem klaar om te beschermen

Biggen worden in principe geboren zonder actieve afweer tegen ziektekiemen uit hun directe omgeving. Ze zijn in eerste instantie afhankelijk van de immuniteit die ze via de biest van de zeug meekrijgen (maternale immuniteit). Dat moet hen kort na de geboorte beschermen tegen bijvoorbeeld diarree, circo of *E.coli*.

Vanaf dag 70 van de dracht is het immuunsysteem van de nog ongebooren big al dusdanig ontwikkeld dat het in principe in staat is om actief afweer op te bouwen. Zodra de big geboren wordt, rond dag 115, is het immuunsysteem dus al een tijdje ontwikkeld en klaar om (naast de biest) de big te gaan beschermen. Gedurende de eerste levensmaanden wordt het als het ware 'aangeleerd' om optimaal te reageren op externe factoren: niet te zwak maar ook niet sterker dan nodig is.

Ontwikkeling van immuunsysteem varken¹

WWW.VACCINERENOPMAAT.NL

Welke factoren beïnvloeden het vaccinatiemoment?

Wanneer u het beste kunt enten hangt af van verschillende factoren, die in sommige gevallen onderling met elkaar in strijd kunnen zijn. Daarom is het uitermate belangrijk altijd uw vaccinatiedoel helder te hebben en te allen tijde **het advies van de producent en dat van uw dierenarts nauwkeurig op te volgen**. Het ideale vaccinatiemoment voor uw biggen hangt af van:

- Geadviseerde vaccinatieleeftijd
- Maternale antistoffen
- Gezondheid van de dieren
- Infectiemoment
- Beoogde immuniteitsduur

Geadviseerde vaccinatieleeftijd

Er is geen algemene regel die bepaalt vanaf wanneer we voor bepaalde ziekten kunnen vaccineren. Voor een goed vaccinatieresultaat is het daarom uitermate belangrijk om **de bijsluiter van het vaccin** en het advies van uw dierenarts strikt op te volgen. Voordat een vaccin op de Nederlandse markt komt, wordt het uitgebreid getest op onder andere de minimale leeftijd van de te vaccineren dieren. De Europese geneesmiddelen autoriteit ziet hier streng op toe en bepaalt aan de hand van registratieproeven haar besluit. Per ziekte en per vaccin kan de geadviseerde vaccinatieleeftijd verschillen. Een andere techniek of nieuwe producteigenschappen kunnen daarin het verschil maken. Waar het met sommige vaccins tot vandaag niet mogelijk was vroeg te vaccineren kan moderne technologie dit soms wel mogelijk maken.

Maternale antistoffen

In de meeste gevallen werken de natuurlijke afweerstoffen van een pasgeboren big de werkzaamheid van een vaccin tegen. **Echter zijn er vandaag de dag een aantal vaccins beschikbaar die erin slagen de maternale antistoffen te omzeilen en voor een goede immuniteitsopbouw te zorgen**. Het voordeel van vroeg in de biggenfase vaccineren is dat u een zogenaamde 'immunity gap' (periode waarbij maternale antistoffen zijn verdwenen en de big zelf nog geen actieve afweer heeft opgebouwd) kunt beperken.

Gezondheid van de dieren

Voor een goed vaccinatieresultaat is het belangrijk dat de te vaccineren dieren in **goede gezondheid** verkeren. Houd daarom altijd rekening met de volgende factoren:

- Andere ziektes: als het dier een actieve infectie onder de leden heeft, kan dat de werking van een vaccin op hetzelfde ogenblik sterk tegenwerken.
- Voeding: een tekort aan bijvoorbeeld vitamines of sporenelementen kan de capaciteit om afweer op te bouwen beïnvloeden.

WWW.VACCINERENOPMAAT.NL

- Stress: diverse stressfactoren hebben invloed op de immuniteitsopbouw van een big. Zo is aangetoond dat we de periode rond het spenen zoveel mogelijk moeten vermijden.
- Mycotoxines en worminfecties: beide kunnen de werkzaamheid van correct toegediende vaccins tegenwerken.

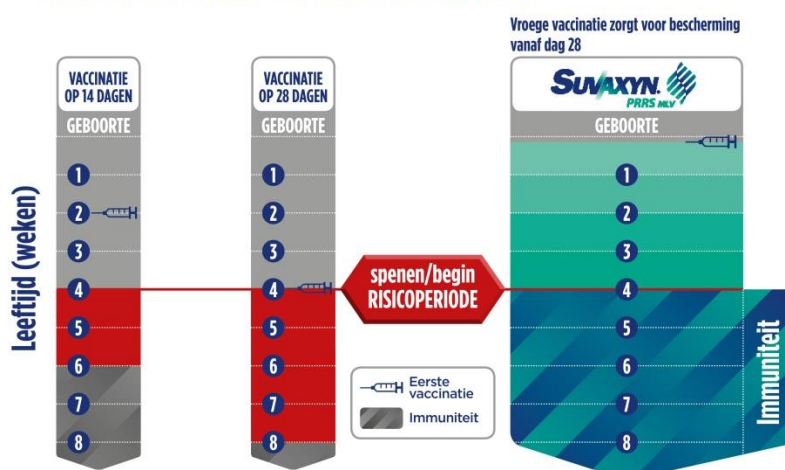
Kortom, vaccineer uw dieren op een moment dat ze zo min mogelijk stress hebben en zo gezond mogelijk zijn.

Als we specifiek naar de biggen kijken, dan blijken ze met name in de eerste levensweken (in het kraamhok) in een ideale gezondheidstoestand te verkeren voor vaccinatie. Ze hebben op dat moment ook weinig last van stress; dit in tegenstelling tot rond het spenen en de batterijfase, waar heel wat stressfactoren en andere infecties de algemene gezondheidstoestand van de dieren negatief kunnen beïnvloeden. Afhankelijk van uw specifieke bedrijfssituatie kan daarom de vroege biggenfase een geschikt moment zijn om te vaccineren.

Infectiemoment

De invloed van een vaccinatie zal vele malen groter zijn als u het natuurlijk infectiemoment voor kunt zijn. Voor mycoplasma is dat al veelvuldig aangetoond en heeft in de meeste gevallen een vroege vaccinatie de voorkeur. Maar ook bij PRRS zien we regelmatig infecties opduiken in de eerste weken na het spenen. Door samen met uw dierenarts het infectiemoment en de risico's in kaart te brengen, kunt u zorgen dat de biggen beschermd zijn op het moment dat ze extra fragiel zijn, vaak tijdens de speedip.

ILLUSTRATIE VAN IMMUNITEITSOPBOUW IN FUNCTIE VAN HET VACCINATIEMOMENT

WWW.VACCINERENOPMAAT.NL

Beoogde immuniteitsduur

Bij het vaccineren van (jonge) biggen beogen we meestal een immuniteitsduur die aanhoudt tot aan de slacht, zeker voor mycoplasma, PRRS en circo. Houd daarom in uw vaccinatie-keuze rekening met de **bewezen beschermingsduur van een vaccin**.

Het ideale vaccinatiemoment verschilt per bedrijf en per ziekte. Overleg daarom altijd met uw dierenarts welk vaccinatieschema het beste past binnen uw situatie.

Door varkensdierenarts Tom Meyns
Technical Service dierenarts bij Zoetis

Referenties:

1. Cox Eric, Ontwikkeling van immuunsysteem en immuniteit (bij varken), Gent Universiteit

MM-03112

WWW.VACCINERENOPMAAT.NL